

SHOT CLEVELAND TEKNOLOGIAN HISTORIAA OHIOSSA

Katariina Mauranen

SHOTin (Society for the History of Technology) vuosittainen tapaaminen pidettiin 3.–6. marraskuuta 2011 Clevelandissa, Ohiossa. Erie-järven rannalla sijaitseva Cleveland oli aikanaan suuri teollisuuskaupunki, ja teollisuuden jäljet näkyvät kaikkialla. Kaupunki oli siis mainio kohtaamispaikka teknologian ja teollisuuden historiasta kiinnostuneille. Konferenssin erityisteemat käsitelivät yhtäältä teknologiaa, valtaa ja kontrollia, ja toisaalta teknologian käyttöä ja uudelleenkäyttöä.

KOLME YHDISTYSTÄ

Marraskuisen Erie-järven rannalle kokoontui suuri joukko teknologian ja luonnontieteiden historiasta kiinnostuneita tutkijoita. Kolme yhdistystä piti konferenssinsa Clevelandissa samanaikaisesti: SHOT, HSS (History of Science Society) ja 4S (Society for the Social Studies of Science). Konferenssi alkoikin kaikkien kolmen yhdistyksen yhteisellä keynote-esitelmätilaisuudella, jossa Spencer Weart HSS:tä, Gabrielle Hecht SHOTista ja Hugh Gusterson 4S:stä antoivat näkemyksensä Fukushiman ydinonnettomuudesta oman tieteenalansa kontekstissa. Tätä seurasi yhteinen tervetuliaisjuhla Great Lakes Science Centerissä, Clevelandin vaikuttavassa tiedekeskuksessa.

SHOTin ainoa oma plenaarisessio oli da Vinci Prize Lecture. Palkinto myönnettiin John M. Staudenmaierille, joka valotti omakohtaisten esimerkkien avulla uskonnon ja tieteen yhteensovittamista. Kysymys

oli vaikea ja henkilökohtainen, eikä selkeää lopputulosta ollut, kuten ei tällaisen kysymyksen edessä voi odottaakaan.

RUNSAS JA MIELENKIINTOINEN AKATEEMINEN OHJELMA

Konferenssin akateeminen ohjelma koostui kaiken kaikkiaan yli viidestäkymmenestä esitelmästä, jotka kuultiin neljän päivän aikana. Lisäksi osallistujilla oli mahdollisuus käydä kuuntelemassa naapuriyhdistysten, HSS:n ja 4S:n esitelmiä niin halutessaan. Yhdistysten konferenssit ja omat tilaisuudet järjestettiin eri hotelleissa kivenheiton päässä toisistaan, joten siirtyminen konferenssista toiseen olisi ollut helppoa. Ohjelmaa riitti kuitenkin omankin konferenssin sisällä niin paljon, että monta mielenkiintoista esitelmää jäi kuulematta.

Konferenssin teemoja olivat *teknologia, valta ja kontrolli* sekä *teknologia (uusio)käytössä ja teknologian omaksumisen kulttuuriset kontekstit*. Teemat oli ymmärretty varsin laajasti, ja esitelmien aiheet olivat hyvin monialaisia. Esimerkiksi tieteen ja teknologian esittäminen puhutti. Jaume Sastre-Juan Barcelonan yliopistosta puhui New Yorkin Museum of Science and Industryn vaiheista käyttäen tätä esimerkkinä siitä, miten asenteet teknologiaa ja sen esittämistä ja yleisöjä kohtaan muuttuivat 1920-luvulta 1950-luvulle. Museolla katsottiin olevan kasvattava tehtävä, mutta kohdeyleisö muuttui: aikuisten miesten sijaan pyrittiin tavoittamaan lapsiperheet ja koululaiset.

Käyttöesineet oli toinen mielenkiintoinen, konferenssin erityisteemoihin liittyvä aihe, josta kuultiin monta hyvää esitelmää. Ezra Shales Alfredin yliopistosta Yhdysvalloista piti erittäin kiinnostavan esitelmän Yhdysvaltain laivaston käyttämästä yksinkertaisesta keraamisesta mukista aloittaen sen valmistajista ja päättyen laivastossa 1900-luvulla tapahtuneisiin sosiaalisiin muutoksiin. Mes-

siruokailun tehostaminen ja toisaalta ruuan laadun parantaminen olivat olennainen osa näitä muutoksia. Laura Hepp Bradshaw Carnegie Mellon Yliopistosta puolestaan käsitteli pyykkinarua ja sen asemaa sosiaalisen kontrollin välineenä sodanjälkeisessä Amerikassa. Bradshaw kuvaili elävästi, miten naapurien nähtäväksi ripustettu pyykki määrittä kotirouvien välistä sosiaalista hierarkiaa keskiluokkaisilla asuma-alueilla. Joissain kaupungeissa pyykkinarusta tuli jopa protestin väline.

Hieman erilaista sosiaalishistoriallista näkökulmaa edustivat Lindy Biggsin (Auburnin yliopisto) ja Darla Thompsonin (Cornellin yliopisto) esitelmät, jotka käsitelivät eri tavoin työvoiman roolia varhaisessa teollisessa tuotannossa. Biggs puhui työn merkityksen muuttumisesta teollistuvassa Britanniassa. Se, mikä käsitettiin työksi 1800-luvun alkupuolella, poikkesi Biggsin

lähteiden mukaan huomattavasti siitä, miten työ ymmärretään nykyään. Esimerkiksi koneiden tarkkailua ei katsottu työksi, sillä se ei ollut fyysisesti raskasta. Näin ollen lapsityövoiman käyttö katsottiin hyväksyttäväksi. Thompson puolestaan käsitteli orjien ja rangaistusvankien roolia Amerikan Etelävaltojen teollistumisessa. Hän nosti esiin vankien kokemuksia työstä ja valvonnasta.

Myös liikenne- ja merihistoria oli edustettuna. Håkon With Andersen Norjan teknis-luonnontieteellisestä yliopistosta puhui Pohjanmeren laivojen vanhentuneesta teknologiasta 1800-luvun jälkipuoliskolla ja meriturvallisuuden kehityksestä Norjassa. Har Ye Kan Harvardin yliopistosta esitteli GIS-järjestelmällä saatuja tutkimustuloksiaan Kiinan luotijunista ja niiden vaikutuksesta kaupunkirakentamiseen.

VERKOSTOITUMISTA

Akateemisen ohjelman lisäksi tarjolla oli lukuisia erilaisia verkostoitumis- ja virkistystilaisuuksia. Perinteisen konferenssi-illallisen ohessa oli palkintojenjakoseremonia, jossa jaettiin kunnianosoitukset uransa eri vai-

Cleveland, Ohio. Etualalla teollinen jättömaa joka ympäröi Clevelandin keskustaa. Korkeat tornitalot keskellä ovat SHOTin (vas.) ja HSS:n konferenssihotellit. Kuva: Katariina Mauranen.

Hope Memorial Bridge. Sillan päissä kahdeksan massiivista liikenteen suojelijapatsasta pitää käsissään tieliikennevälineitä eri aikakausilta. Kuva: Katariina Mauranen.

heissa oleville tutkijoille SHOTin ensikertalaisista pitkän uran tehneisiin konkareihin.

Illallisen lisäksi sosiaaliseen ohjelmaan kuului erilaisia vapaamuotoisia tapaamisia, kuten *Beer, Pretzels and Syllabi* -tilaisuus, jossa halukkaat saivat keskustella eri aiheiden opettamisesta. Teknologian historian eri haarojen erityisintressiryhmät järjestivät esimerkiksi lounaita tai iltapäivädrinkkejä, ja alan opiskelijoille oli omia tapaamisia. Kaiken kaikkiaan sosiaalinen ohjelma lukuisine erilaisine tapaamisineen oli varsin vilkas ja antoisa.

HELLO CLEVELAND!

Clevelandia kutsutaan muun muassa rockin pääkaupungiksi, ja Rock and Roll Hall of Fame and Museum oli etukäteen kaupungin kehutuin nähtävyys. Museon kokoelma on varsin laaja ja esineistöä oli näytteillä runsaasti, Hank Williamsin vaatimattomasta esiintymisasusta Elvis Presleyn kohtuuttomaan, levynkansista ja valokuvista Phish-yhtyeen lavashow'ssa käyttämään jättiläismäiseen lentävään hot dogiin. Miellenkiintoista oli myös nähdä rockin vastaisia

Clevelandin läpi virtaava Cuyahoga-joki on aikoinaan ollut niin saastunut, että se on syttynyt palamaan useita kertoja.

Vasemmalla:
Rock'n'roll Hall of
Fame.
Viereisellä sivulla:
Arcelor Mittalil-
la valmistettua
terästä.
Aukeaman kuvat:
Katariina Mauranen.

propagandafilmejä ja protestikuvia. Seitsemän kerrosta rockin historian kavalkadia riittää todennäköisesti uuvuttamaan kaikki paitsi vannoutuneimmat fanit, mutta on ilman muuta näkemisen arvoinen.

Teollisuuden historiasta kiinnostuneelle Clevelandissa riitti nähtävää. Konferenssin yhteydessä olikin mahdollista päästä tutustumaan esimerkiksi ArcelorMittalin teräsulattoon tai käydä kiertojelulla Clevelandin teollisuushistorian jäljillä. Kaupunkina Cleveland on mielenkiintoinen yhdistelmä pompöösiä ja ruosteista. Keskustan leveät kadut ovat jokseenkin autioita, sillä suurten konferenssihotellien lisäksi keskusta koostuu lähinnä toimistorakennuksista, suurista aukioista ja erilaisista monumenteista ja patsaista. Esimerkiksi kauppoja ja ravintoloita

oli hyvin vähän ja vain muutamalla kadulla. Keskustaa ympäröi eräänlainen teollinen jättömaa, jossa erilaiset ruosteiset rakenteet muistuttavat menneestä. Tämän yli ajetaan kaupungin lukuisia siltoja pitkin lähiöihin. Jalankulkijoita ei juuri näe.

SHOT KÖÖPENHAMINASSA 2012

Vuoden 2012 tapaaminen järjestetään 4.–7. lokakuuta Kööpenhaminassa. Tämä on erinomainen tilaisuus päästä tutustumaan SHOTiin, sillä yhdistyksen tapaamiset ovat harvemmin Yhdysvaltojen ulkopuolella. Tietoa konferenssista löytyy osoitteesta http://www.historyoftechnology.org/copenhagen/copenhagen_video.html.

